

ВЛАДИМИР МАЛОВ

ТОЗИ, КОЙТО СЕ ЗАВЪРНЕ!

Превод от руски: Александра Каназирска, 1980

chitanka.info

Там, където шосето плътно опираше до гората, всичко беше жълто-червено. Стрелката на спидометъра се колебаеше около 100. Вляво, в дъното на гората се показва високата сграда на Института за времето. После шосето изви към порта.

Андрей спря колата пред Управлението. Взе папката от седалката и се упъти към входа.

В асансьора се качи с една руса девойка в светлорозовата униформа на диспечерската служба. Погледът ѝ се плъзна по лицето му, после по нашивките — оглеждаше го подробно и внимателно.

Той също я загледа, но в този момент подемникът спря на етажаму.

По дългия коридор Андрей се замисли и сви рамене. В нашивките му нямаше нищо забележително. По тях можеше аз се разбере само продължителността на времето, което е прекарал в Космоса, и броят на рейсовете от категория А — субсветлинни. И от двете бе посърбал доста, но до рекордите имаше много.

Андрей откъсни мислите си от девойката в розово и забърза напред. Сградата беше преустроена от последното му посещение и не успя да се ориентира. Спря за момент нерешително. Веднага към него се спусна роботът-пътеводител:

— Вървете направо! После вляво! Очакват ви в синьото крило.

Андрей измърмори някаква благодарност. Номера на кабинета знаеше — бе отбелязан в поканата. Зави вляво и стените засветиха с мека светлосиня светлина. Тя сякаш го накара да се съсредоточи върху предстоящия разговор. Щеше да бъде кратък. Поканата можеше да означава само едно: да представи отчета си за експедицията до четвъртата планета на звездата 70ТВ, откъдето току-що се завърна с „Москва“. Пригответият отчет лежеше в папката му. Ще го предаде с няколко думи на началника Петренко или на заместника му, а след това той, Андрей Ростов, капитан на субсветлинния кораб от екстра класа „Москва“ може да се запилее, където очите му видят, и да се наслаждава на отпуската си.

Внезапно спря. Откъде по дяволите роботът знаеше, че го викат точно тук? И защо девойката го разглеждаше с толкова неприкрито любопитство?

В този момент от някаква врата изскочиха двама курсанти. Когато съзряха Андрей, буквално застинаха на местата си. Ростов

усети впитите в гърба му погледи и отново сви раздражено рамене. В Управлението очевидно ставаше нещо странно. Беше малко смутен и с бързи стъпки влезе в стая А-312.

Секретарката вдигна поглед от документите пред себе си, разгледа с явен интерес посетителя от глава до пети и с някаква непонятна удовлетвореност констатира:

— А, значи това сте вие?

— Собствено... — започна малко раздражено Андрей, но се запъна пред погледа ѝ, който внезапно стана мек и топъл. Тя го прекъсна с почти ласкав глас:

— Влезте, моля! Очакват ви.

Андрей пристъпи прага. И изведнъж се почувствува разстроен. Това не беше кабинет, а огромна, внушителна зала, където човек направо можеше да се загуби сред множеството модели на знаменити в историята на космофлота кораби и препълнени с лоции и книги полици. Това не бе обикновен кабинет — така можеше да изглежда само един единствен. И го бяха извикали точно тук. Значи наистина се бе случило нещо извън реда на обикновеното.

Беше кабинетът на генералния директор.

Капитаните на кораби, дори когато са от екстра класа като субсветлинния „Москва“, рядко ги канят тук.

Писалището беше огромно — почти шест квадратни метра, и Андрей си помисли, че човек би трябвало да има баскетболен ръст, за да го ползува. Затова не се удиви, когато насреща му се изправи човек именно с двуметров ръст. С въпросителна интонация директорът запита:

— Капитан Андрей Ростов, капитан на „Москва“. Преди това първи помощник на „Волга“, а по-преди — втори пилот на „Соколаз“. Завършил висшите навигационни курсове. Пилот екстра класа. Сто и седемнадесет полета, от тях двадесет и четири субсветлинни и петнадесет изпитателни. Възраст двадесет и девет години. Седнете!

Андрей машинално се отпусна в креслото. Очевидно синята светлина в коридора бе извършила своето — разстроеността му бързо премина. Че го вкат тук, бе странно наистина, но не помнеше да има никакви особени прегрешения. Последната експедиция премина точно по графика.

— Разбирам ви — бавно рече едрият мъж зад огромното писалище. — Изненадан сте.

През цялото време той гледаше Андрей в лицето, сякаш очакваше нещо. Андрей притисна папката с отчета към коленете си. Генералният директор леко се намръщи:

— Отчета ще предадете на секретарката ми — суховато рече той. — Тя лично ще го връчи на Петренко. Разговорът ни е за друго. Извиках ви, за да узная вашите по-нататъшни планове.

— Според регламента ми се полага отпусका — внимателно рече Андрей. — Каня се да замина у дома, в Ливни. Експедицията продължи шест месеца и заедно с целия екипаж аз...

Той млъкна, защото му се стори смешно да говори с генералния директор за отпуската си — разрешение за нея ще му дадат съвсем други хора.

— Естествено, полага ви се отпусका — прогърмя директорът. — Но сега ме интересува какво смятате да правите след това?

— Рейсове на „Москва“ са планирани за следващите две години.

Генералният директор стана и закрачи из кабинета. Изглежда внимателно Андрей и се замисли.

— Нека не губим напразно време — изрече най-сетне той. — Екипажът на „Москва“ действително ще замине в отпусका. Но вие ще останете тук. Ще продължите да живеете в космохотела и всекидневно ще се явявате в порта. Назначен сте за капитан на експедицията до Теллус. Естествено, имате право да откажете. Но в космофлота освен писаните закони има и неписани.

Андрей стисна папката и също стана. Не разбра изведнъж онова, което му съобщиха. Лицето му изразяваше такова изумление, че погледът на директора стана съвсем мек, почти бащински.

— До Теллус? — едва пое дъх Андрей. — Не разбирам. Нали това е същата експедиция...

* * *

Пред входа на управлението имаше фонтан с няколко разноцветни пейки наоколо. С празната вече папка в ръце Андрей

приседна на една от тях.

Мислите се блъскаха в главата му. Той — началник на първата свръхсубсветлинна. Не можеше отведнъж да го преглътне. Отначало го смути неочакваността, после — някакво смътно съмнение. Защо именно той? За миг си представи картината на старта: кратък, мигновен полет и корабът се озовава почти без преход в далечен, чужд и непривичен свят. Представата бе дръзка, но някак постави всичко на мястото му. Той ще бъде началник на първата свръхсубсветлинна. Нима има нещо особено?

Андрей се опита да си припомни всичко, което бе чувал за тази експедиция. Излезе, че не знае нещо особено. Слуховете се ширеха вече няколко години, но едва напоследък стана известно, че тя ще се състои. До Теллус. До безкрайно далечния, мамещ Теллус, откъдето пристигаха неразбираеми сигнали, които така и никой не успя да дешифрира.

Андрей смръщи лице. Имаше в тая експедиция нещо особено, свързано с ефекта на свръхсубсветлинната скорост. Но какво? Внезапно си припомни: до Теллус можеше да се тръгне само тая година. Или... след двеста четиридесет и седем години. Ефектът на свръхсубсветлинната скорост на Коровяк-Муртазаев не бе изучен още докрай.

* * *

— Запознайте се — прогърмя генералният директор — Началник на експедицията Андрей Ростов. Пилот екстра класа. Възпитаник на Висшите навигационни курсове. Досега капитан на „Москва“.

Андрей разгледа събралите се. Бяха четирима, насядали в яркочервените си тренировъчни костюми на дългия диван. Двама от тях познаваше: пилота-навигатор Коля Пороховник и Женя Пономарьов. Третият бе висок, с южняшки загар едър мъжага, когото май някъде бе виждал. Четвъртия не беше срещал никога — срамежлив, тих човек.

Директорът му ги представи. Мургавият се наричаше Владимир Ивашкевич и Андрей си спомни експедицията до Касандра. Уникален случай, за който учените още спореха: видимата повърхност на

планетата се бе оказала оптическа илюзия и от всички кораби се спаси и успя да кацне само един — този на Ивашкевич. Четвъртият, Сергей Крилов, беше единственият в Управлението специалист по оборудване на свръхсубсветлинните.

Генералният директор се окашля:

— Времето ни е малко. За всички тренировки, запознаване с кораба и специална подготовка — общо шестдесет и четири дни. Старт на четиринадесети септември. Ето плана за подготовката — той връчи на Андрей зелена папка. — Нещо особено сложно няма. Свръхсубсветлинните кораби се управляват по-леко от останалите. Експедицията ще бъде сравнително кратка.

— Корабът ни се нарича „Албатрос“ — вметна Сергей Крилов.

— Един от вас — директорът погледна Крилов, — вече премина специалната подготовка, която ви предстои.

Погледите на тримата се насочиха към Сергей и Андрей изненадано констатира колко невероятно млад, просто недопустимо млад за астронавт е Крилов. Значи затова е тъй мълчалив и срамежлив. Андрей тихо въздъхна: ще минат години и по това младо лице ще се отпечата всичко — и безсънните нощи, и смъртният риск, и успехите и пораженията, и дръжката неутолима страст да стигнеш там, където още никой не е бил.

Генералният директор стана, стисна ръцете им и петимата мъже мълчаливо напуснаха кабинета.

Свръхсубсветлинният „Албатрос“ стоеше в дъното на порта. Когато го приближиха, Андрей изпита известно разочарование — „Албатрос“ ни най-малко не приличаше на съвременен кораб. До „Москва“ би изглеждал като далечен неин прадед. Почти петнадесет пъти по-малък от нея и цветът му един такъв мътен, едва ли не като ръждясал.

Младият Крилов сякаш долови разочарованието му, защото се усмихна ободрително. Ивашкевич със забавна гримаса потупа корпуса, а Коля и Женья като близнаци тръгнаха да го избикалят. Крилов тръгна по стълбата. Андрей го последва.

Рубката за управление бе непривично малка — не повече от шест квадрата. И прибори имаше малко. Но креслата на пилотите бяха масивни, със сложна и неизвестна конструкция. Каютите неочаквано се оказаха твърде комфортни, каюткомпанията беше луксозна, а

множеството полици по стените ѝ бяха изпълнени с видеотека, за която мнозина на Земята можеха да завидят. Двигателният отсек представляваше грамада от преплетени проводници и блокове.

* * *

Четири часа сутрин и четири следобед бяха плътно заети с тренировки, занятия, консултации. Огромна група хора, специално събрани за подготовката им, ги съпровождаше непрекъснато: професори, техници, специалисти. А в центъра те, петимата членове на екипажа. Започнаха да се опознават и да се харесват.

През един топъл следобед по време на поредното занятие към Андрей се втурна непознат човек и нарушавайки неписаните закони за подготовката, го прекъсна наред думите, като му подаде сгънат лист. Непознатият се оказа сътрудник от Института за времето. Андрей начаса се упъти натам, където, както го уведомяваше записката, бяха получили резултати, които вероятно ще бъдат интересни за екипажа на „Албатрос“.

Досега Андрей не бе идвал тук и с любопитство разглеждаше голямата лаборатория с прочутата Машина, способна да проникне в бъдещето и да покаже фрагменти от него. Едва по-късно узна как работи Машината. Тя пронизваше времето с лъчи-импулси, които, като се връщаха обратно назад, донасяха информация от бъдещето. Сътрудниците се надяваха, че някога тези лъчи-импулси ще станат послушни и ще могат да ги отправят във всяка точка на Земята в едни предварително определен откъс от време, откъдето лъчите ще донасят от бъдещето цветна зрительна картина и звукозапис. Но засега лъчите носеха само смътни образи, доловени от най-различни отрязъци от времето.

Малко по-късно целият екипаж на „Албатрос“ седеше пред екрана на Машината. Имаше още много хора. Те въздишаха, окашляха се, а в моменти настъпваше мъртва, почти невъзможна тишина. Когато записът от бъдещето се извъртя, започнаха да го демонстрират отново. И Андрей Ростов, впил нокти в дланите си, отново се взираше в екрана и се мъчеше да долови думите, които в бъдещето бяха изречени за неговия полет до Теллус.

... Сред ореол от размазани цветни петна се очерта бряг и вълни. Брегът бе съвършено пуст, само на пясъка лежеше забравена книга. Слънцето висеше ниско и по вълните трептеше ослепителна пътечка. Картината бе неясна, но звукът съвсем отчетлив — равномерният пливък на вълните и лекото стържене на пясъка.

... В калейдоскоп от цветни петна и избухващи светлини се очерта огромна сграда от причудливо натрупани детайли, в които сякаш нямаше никакъв смисъл и ред. Площадът наоколо бе съвсем безлюден. Звук нямаше.

... Руса жена в бяла престилка работеше в лаборатория с химични прибори. Всичко беше познато и прилично на настоящето. Може би лъчът бе донесъл късче от съвсем близко бъдеще...

... По екрана отляво надясно се плъзгаха пулсиращи разноцветни вълни. Цветовете внезапно изчезнаха и хаосът на екрана стана черно-бял. Картина не се появи, но се чуваха звуци, неясен шепот, някакъв провлачен, скърцащ глас:

— ... аз работех — каза мъжкият глас — и нищо не зная.

Продължителна пауза.

— ... Теллус... Космическите експедиции... Това е нещо невероятно, небивало — рече същият глас.

Кратка пауза, после се мярнаха смътните черти на мъжко лице и отново изчезнаха.

— ... Жалко... Много жалко...

— ... Неуспех... Твърде тежко... От екипажа на „Албатрос“... —
Пауза.

— ... Той останал сам... Останал сам... Останал сам... — с няколко промеждутъка произнесе гласът и внезапно на екрана се появи картина, която безспорно се отнасяше до нещо съвършено друго: яркозелена тропическа гора и в дъното ѝ някаква кула с открита площадка, от която неколцина мъже се оглеждаха встрани...

После още няколко фрагментарни картини, уловени от бъдещето. След това записът свърши и започнаха да го прожектират отново. И третия път прозвучаха отново същите думи: „Той останал сам... Останал сам... Останал сам...“

* * *

Генералният директор дълго мести някакви документи пред себе си, после чете нещо и мърда устни. Секретарката влезе два пъти и все оглеждаше внимателно Андрей.

В отсрещното кресло Ивашкевич нервно барабанеше с пръсти по ръчката му. Пороховник и Пономарьов с еднакво напрегнати лица се взираха в прозореца. В другия край на дивана бе седнал Серьожа Крилов и внимателно изучаваше пода под краката си. Андрей огледа и четиримата. Мислеше си какво ще отговорят те на въпросите на директора. А какво ще му каже самият той, капитанът на „Албатрос“?

Андрей се облегна назад и притвори очи. Много бе размишлявал, а ето че не знаеше още.

Генералният директор рязко се изправи и заговори отчетливо:

— Помолих ви да се съберем тук, за да решим всички...

„Експедицията ще се състои — помисли Андрей, — непременно трябва да се състои, независимо от всичко.“

— Няма ли грешка? — запита Ивашкевич. — Доколкото разбирам, закономерността в работата на машината не е още съвсем ясна дори за специалистите...

Директорът кимна.

— Вече мислих върху това. Имаше специална комисия. Тя анализира всичко, предадено, от Машината. Мнението на авторитетите е единно: фрагментите, възпроизведени на екрана, действително са фрагменти от бъдещето.

В кабинета отново стана тихо. После Крилов се размърда и възкликна:

— Невероятно! Колкото повече мислиш, толкова по-невероятно изглежда. Сведения от бъдещето за нас!

— Невероятно е — съгласи се директорът. — Но по-невероятно е, че първото по-дълго предаване от бъдещето донесе информация за нашия полет буквално в навечерието му. — И добави някак уморено: — Но работата ни сега е не да обсъждаме този невероятен факт, а да помислим какво ще правим... Сега, когато знаем, че експедицията ще бъде тежка, може би драматична, аз съм длъжен да ви заявя като човек, облечен във върховна власт, че всеки от вас сега... може сега... да се откаже да участва в нея. За това никой няма да ви осъди. Преди, по неписаните закони на космофлота, вие не можехте да откажете участието си. Сега имате това право... Какво ще ми отговорите?

Ивашкевич нервно се размърда. Тишината в кабинета се сгъсти. Андрей потри длани. Чувствуваше странна умора. Внезапно си помисли, че експедицията до Теллус е лотария — лотария, в която от пет билета само единият е печеливш. Само на един е съдено да достигне до края и да разбере защо е изминал този път. Но кому?

— Нали следващата експедиция до Теллус ще може да се състои чак след двеста четиридесет и седем години? — неочаквано запита Крилов.

Генералният директор бавно кимна.

— Да. След двеста четиридесет и седем. — Лицето му внезапно се измени, сякаш го бе поразила някаква нова, съвсем неочаквана мисъл. Известно време той като че ли я измерваше в ума си, после със странна интонация и почти шепнешком рече:

— Знаете ли какво може да означава това? Ако днес ние се откажем от експедицията до Теллус, значи информацията от бъдещето се отнася не за нашата, а за следващата експедиция. Онази, която ще се състои след двеста четиридесет и седем години.

Всички възбудено се размърдаха.

— Е, добре — каза меко директорът. — Незабавен отговор не чакам. Размислете. Елате при мен, когато решите. Ако искате заедно, ако искате поотделно.

* * *

Там, където шосето плътно опираше до гората, всичко беше жълто-червено. В дъното се показва високата сграда на Института за времето. После шосето изви към порта.

Андрей натисна педала и му се стори, че колата се отделя от асфалта и полита. Поразително чувство е това: да знаеш, че съвсем скоро Земята ще остане далеч и самото Слънце ще се превърне в звезда, подобна на хиляди други около нея. И че той самият със собствените си очи ще види тайнствения Теллус... Трябва да го види.

Всички бяха пожелали да летят въпреки странната информация от Машината. Нищо, че щеше да се завърне само един...

Но след продължително обсъждане в Управлението решиха екипажът да бъде намален до възможния минимум — само двама

души. С Андрей щеше да бъде младият Сергей Крилов. Избора направи генералният директор. Но ако Андрей трябваше да избира, навярно също би посочил Серьожа.

Андрей лавираше сред множеството кораби на порта. Пред елегантния корпус на „Москва“ за миг намали скоростта. Предишният му кораб се бе завърнал преди десетина дни и скоро отново щеше да полети в Космоса. Надежден, верен, изпитан кораб.

Отново натисна педала и „Москва“ остана зад него.

А в най-далечния край на порта стърчеше невзрачният корпус на „Албатрос“. Край него бяха спрели няколко автомобила, включително и този на генералния директор. Всичко бе делнично, обикновено. Андрей си помисли, че е хубаво, дето традицията да се събира преди старта шумна хилядна тълпа от любопитни отдавна остана в миналото. Подобна церемония би му била мъчителна. И не само на него. Сега всеки старт не беше празник, а просто работа. Екипажът се събира директно на кораба, а свидетели са само неколцината, без които не може.

Андрей слезе от колата и закрачи по горещата писта. Сергей Крилов бе вече сред малката групичка изпращачи. А кого от двамата щяха да посрещнат след време? Андрей въздъхна и се приближи.

Прощалните слова бяха кратки. После мълчаливи ръкостискания. Внезапно очилата на генералния директор се изплъзнаха от ръцете му и късчетата стъкло се разлетяха по бетона. Някой изрече вечното като света пожелание: „На добър час!“, но сега то не прозвуча толкова весело.

После стъпалата на трапа се огънаха под краката на двамата. Всичко бе обикновено, делнично.

* * *

И отново беше есен.

— Експедицията от Теллус се завърна! — развълнувано рече един събеседник на друг по видеофона. — Но ти навярно още не си чул? Винаги последен научаваш новините. Защото със седмици не излизаш от лабораторията.

— Разбира се, че чух. Цялата Земя само за тях говори! — отвърна другият. — *Аз работех и нищо не знаех.* И изведнъж такава новина: „Албатрос“ се завърнал на Земята.

— Провървя ни, че първият полет до *Теллус* стана при нас — рече първият. — Само ми е мъчно, че работата ни няма никакво отношение към *космическите експедиции*.

— Знаеш ли подробности?

— Подробности още никой не знае. Но самият факт... *Това е нещо невероятно, небивало.* Впрочем скоро ще разберем повече. Разкажи сега как върви опитът ти?

— Все същото — огорчено въздъхна другият. — Пак неуспех. Отгоре на всичко спомагателният блок излезе от строя и значи всичко отиде напразно.

— Наистина жалко — отвърна събеседникът му. — *Много жалко*, но в края на краищата все ще успееш. Не може да не успееш.

— Просто поредният *неуспех*. *Твърде тежко* ще е възстановяването на спомагателния блок. Нищо. По-добре ми разкажи... Чух, че някой *от екипажа на „Албатрос“* е останал в системата на *Теллус*.

— Вярно е. Още не познаваме достатъчно добре закономерностите на ефекта на свръхсубсветлинните скорости и затова „Албатрос“ успял да събере минимална информация. Едва установили първия контакт и вече трябвало да се завръщат. Сергей Крилов, единият от екипажа, останал там с разрешение на командира, за да установи с теллусийците дружески отношения. *Той останал сам*, но, както казват, не се чувствувал зле. *Останал сам*, както в древността са оставали в откритата от тях страна първите пътешественици, за да я изследват по-добре. Впрочем *останал сам* не за дълго. Те обещали да го върнат на Земята с техен кораб. Разбираш ли, при нас ще пристигне цяла експедиция!...

Публикувано във вестник „Орбита“, броеве 37,38/1980 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.